

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

Ruokaketjun rahoituksen jatkuvuus, pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus niin kehittämishankkeiden kuin yritysrahoituksenkin osalta mahdollistavat sektorin tavoiteltavan arvonnäkökulman tulevaisuudessa. Tässä julkisen rahoituksen kohdentaminen on keskiössä.

Strateginen tavoite 1: Arvonnäkökulma jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

Avoimen datatalouden kehittäminen lisää suomalaisten elintarvikkeiden jäljitettävyyttä tuoden lisäarvoa niin kotimaassa kuin kansainvälisillä markkinoilla. Datatalous antaa työkaluja ruokaväärengösten torjuntaan/ennaltaehkäisyyn sekä tunnistamiseen. Esimerkiksi täsmäviljelyteknologia mahdollistaa datan täysimääräisen hyödyntämisen.

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

-

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

Ruoantuotannon monipuolistaminen lisää merkittävästi ruokajärjestelmän iskunkestävyyttä ja huoltovarmuutta. Jo mainittujen lisäksi kotimaisten kasviproteiinikasvien sekä muiden erikoiskasvien viljelyyn tulee panostaa. Kotimainen, laadukas kasvilajiketutkimus on turvattava tuotanto-olosuhteiden muuttuessa yhä nopeammin ja yhä haasteellisimmiksi.

Ruuantuotannon huoltovarmuuden varmistamiseksi on varauduttava vakaviin pitkäkestoisiin häiriötilanteisiin, joissa suunnitelmallisesti tehtävät tuotantokapasiteetin kasvattaminen, tuotantosuuntien ja jalostuksen muutokset ovat välttämättömiä.

Viljelyalan jatkuvasta kasvukunnosta huolehtiminen parantaa tuotannon jatkuvuutta häiriö- ja poikkeusoloissa.

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

Kotieläintuotannon täydennysvalkuaisen kotimaisuusastetta on systemaattisesti lisättävä.

Tuotantotaloudellisten järjestelyjen turvaamiseksi, tulisi huoltovarmuuden näkökulmasta parantaa erityisesti kriittisten tuotantopanosten (mm. lannoitteet ja kasvinsuojeluaineet) omavaraisuusastetta ja puskurivarastoja.

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

Nykytilakuvauksessa sanotaan, että turvepellot aiheuttavat 50-60% maatalouden päästöistä, vaikka niiden osuus tuotantopinta-alasta on vain 10%. Lisäksi nostetaan esille, että ruuantuotannon kannalta turvepelloilla on kuitenkin suuri merkitys esimerkiksi kuivina kausina.

Nykytilan kuvaamisessa olisi tärkeää huomioida tuotantopinta-alojen lisäksi varsinaiset tuotantomäärät ja sato-osuudet.

Peltojen kasvukunnon sekä vesitalouden parantamiseen tulee panostaa entistä voimakkaammin tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämisen sekä maatilojen investointirahoituksen avulla.

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

Maaperän hyvä kunto mahdollistaa paremmat satotasot sekä vähentää ympäristökuormitusta. Maatalouden ravinnepäästöjen vähentäminen perustuu toimenpiteiden kokonaiskestävyyteen, jossa sekä ympäristö että yrityksen talous hyötyvät. Luonnon kantokyvyn vahvistaminen edellyttää siis kokonaiskestäviä toimenpiteitä.

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

-

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoj

Ravitsemussuositukset ohjaavat erityisesti julkisten ruokapalveluiden tarjontaa. Uusissa ravitsemussuosituksissa korostuvat muun muassa kasvien, vihannesten ja marjojen käyttö. Olisikin tärkeää tunnistaa laaja-alaisesti kotimaisen puutarhatuotannon potentiaali vastaamaan kasvaneeseen kysyntään.

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

4.5. Hallinto on aktiivinen mahdollistaja

Hallinnon rooli aktiivisena mahdollistajana ja ruokajärjestelmän kehittämisen kumppanina on tärkeää. Uudenlaisen roolin omaksumisessa ja viemisessä hallintorakenteisiin on huomioitava kuitenkin hallinnon resurssointi.

Poikkihallinnollisen yhteistyön tarve ja toive on tunnistettu ja sen eteen on hyvä tehdä systemaattisesti työtä niin valtakunnallisesti kuin alueellisella tasolla.

Maatalouden tukijärjestelmä on uudistettava paremmin tukemaan huoltovarmuutta, muutoskestävyyttä ja tulevaisuuden ratkaisuja. Tulosperusteiset tukimallit, jotka esimerkiksi tukevat resurssitehokkuutta, ilmastovaikutusten vähentämistä ja toiminnan monipuolistamista, ohjaavat kehitystä vaikuttavaan suuntaan.

Tekstissä todetaan, että "laaja-alainen, hallinnonalojen rajat ylittävä maaseutupolitiikka tukee maaseudun pitämistä elinvoimaisena turvaten riittävät palvelut paikallisille asukkaille, etätyön tekijöille ja vapaa-ajan asukkaille". Maaseutupolitiikan keskiössä ovat myös maaseudun elinkeinoelämä ja yritykset, joiden rooli maaseutualueiden elinvoimaisuuden kehittämisessä on merkittävä ja mainitsemisen arvoinen.

Luonnonsuojelun näkökulmasta oikeilla tukiratkaisuilla ja ottamalla tulosperusteisuus mukaan ympäristökorvausjärjestelmään voidaan tukea ja vahvistaa huoltovarmuutta ja luonnon kantokykyä ja samalla edistää mutta myös luonnon monimuotoisuusarvoja. Laiduntamisen kannattavuutta tulee parantaa monin eri keinoin. Ohjauskeinoilla voidaan turvata eläinten turvallinen laiduntaminen sekä edistää näin esim. luonnonlaidunlihan tuottamista.

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

-

